

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НОВОМ САДУ
Гж2. 572/16
05. октобра 2016. године
Нови Сад

У ИМЕ НАРОДА!

Апелациони суд у Новом Саду, у већу за решавање спорова из породичних односа, у саставу судија Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Радославе Мађаров и Наде Бачкалић, чланова већа, у правној ствари тужилаца **АА**, млт. **ББ** и млт. **ВВ**, које заступа отац **АА**, сви из ..., а које заступа пуномоћник Срђан Поповић, адвокат из Новог Сада, против тужених **ГГ** из ... и **ДД** из ..., које заступа пуномоћник Александра Зекић, адвокат из Новог Сада, ради заштите од насиља у породици, одлучујући о жалбама парничних странака на пресуду Основног суда у Новом Саду број П2. 37/16 од 15. јуна 2016. године, у седници већа одржаној 05. октобра 2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

Жалбу тужилаца **ОДБИЈА**, а жалбу тужених **ДЕЛИМИЧНО УСВАЈА**, **ДЕЛИМИЧНО ОДБИЈА** и пресуду Основног суда у Новом Саду број П2. 37/16 од 15. јуна 2016. године у делу којим је усвојен тужбени захтев за одређивање мера заштите од насиља у породици (став 1. 2. и 3. изреке) и у погледу одлуке о трошковима поступка (став 8. изреке) **ПРЕИНАЧАВА** тако што **ОДБИЈА** тужбени захтев којим је тражено да се забрани туженој **ДД** вређање и свако дрско, безобзирно и злонамерно понашање према тужиоцу **АА** и **ОДЛУЧУЈЕ** да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка, док у преосталом делу (став 4., 5., 6., и 7. изреке) првостепену пресуду **ПОТВРЂУЈЕ**.

Свака странка сноси своје трошкове жалбеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца **АА** и одлучено да се забрани туженој **ДД** вређање и свако друго дрско, безобзирно и злонамерно понашање према овом тужиоцу са трајањем ове мере заштите на период од 6 месеци (став 1., 2. и 3. изреке). Одбијен је захтев тужиоца да се мера изрекне на период преко утврђеног временског периода до тражених годину дана (став 4. изреке). Према туженој **ГГ** одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца **АА** да се тој туженој забрани вређање као и свако друго дрско, безобзирно и злонамерно понашање према овом тужиоцу (став 5. изреке). Одбијен је тужбени захтев млт. тужилаца **ББ** и **ВВ** којим је тражено да се забрани туженима **ГГ** и **ДД** вређање као и свако друго дрско,

безобзирно и злонамерно понашање према млт. тужиоцима, као и приближавање тужиоцима АА, млт. ББ и млт. ВВ на растојање од 100 метара, приступ на истом растојању око места становања, рада, школе и вртића, и да све тражене мере заштите од насиља трају једну годину са могућношћу продужења, све док не престану разлози због којих су мере одређене, и да се обавежу тужене да тужиоцима накнаде трошкове парничног поступка, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до исплате, све у року од 15 дана под претњом принудног извршења (став 6. и 7. иреке). Обавезани су тужиоци да туженима на име трошкова парничног поступка исплате износ од 127.375,00 динара у року од 15 дана, под претњом извршењем (став 8. иреке).

Против ове пресуде изјављена је жалба тужиоца и жалба тужених.

Тужиоци због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права побијају пресуду у делу у којем је одбијен тужбени захтев и одлучено о трошковима поступка са предлогом да се првостепена пресуда у побијаном делу преиначи и усвоји тужбени захтев у целости, а тужиоцима досуде трошкови поступка, или пак укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење.

Тужене су жалбу изјавиле из свих законом предвиђених разлога. У смислу чл. 386 ст. 1 ЗПП-а закључује се да првотужена ГГ пресуду побија у делу којим је усвојен тужбени захтев, а обе тужене у делу којим је одлучено о трошковима поступка. Предлог жалбе тужених је да овај суд пресуду преиначи и одбије у целости тужбени захтев, а тужиоце обавеже да туженима накнаде трошкове жалбеног поступка.

Испитавши пресуду првостепеног суда са разлога наведених у жалбама и прописаних одредбом члана 386 став 3 ЗПП, овај суд налази да је првостепени суд потпуно, правилно и без битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374 ЗПП утврдио све чињенице од значаја за пресуђење, али је одлуку о тужбеном захтеву у делу којим је тражено изрицање мере заштите од насиља у породици у односу на друготужену ДД и у погледу одлуке о трошковима поступка донео уз погрешну примену материјалног права, у преосталом је правилно одлучено.

Према утврђеним чињеницама, првотужилац АА је био у браку са пок. ЂЂ, која је извршила суицид у ... године. Тужиоци млт. ББ рођен ... године и млт. ВВ рођена ... године су њихова деца. Тужена ГГ је мајка, а ДД сестра покојне ЂЂ. Од смрти ЂЂ, тужене су ускраћене у одржавању личних односа са млт. тужиоцима, што их емоционално погађа. Дана 26.11.2015. године тужене су поднеле тужбу против АА ради одржавања личних односа са млт. ББ и млт. ВВ, овде тужиоцима. Тужба АА и деце ради заштите од насиља у породици против тужених је поднета 13.01.2016. године.

Смрти пок. ЂЂ предходили су догађаји због којих се тужилац с једне стране, и тужене с друге стране, међусобно оптужују.

За живота ЂЂ, њен супруг АА поднео је тужбу за развод брака 26.10.2015. године.

ЂЂ дана 27.10.2015. године поднела је тужбу против свог супруга АА ради заштите од насиља у породици, којом је тражила од суда да одреди мере заштите од насиља у породици изрицањем забране АА да је узнемирава и на било који начин да јој се приближава на раздаљини мањој од 100 метара око места становања, са трајањем од 6 месеци. ЂЂ је од ... године боравила код своје мајке, овде првотужене ГГ.

Смрт пок. ЋЋ је констатована са даном ... године. Због њене смрти, поступак по тужби за развод брака је прекинут, а по њеној тужби за заштиту од насиља у породици је обустављен.

Пре подношења тужбе ради заштите од насиља у породици, ЋЋ је била на болничком лечењу од ... године до ... године. Када је примљена и прегледана у Клиничком центру Војводине ... године, она је навела да је након конфликта са супругом попила паковање лека ..., који је иначе користила приликом прекида узимања алкохола. Имала је ране на глави које су јој хируршки обрађене у болници. Из болнице је отпуштена ... године са дијагнозом По изласку из болнице, сместила се код своје мајке. Подршку су јој настојале пружити мајка и сестра. Међутим, подлегла је алкохолу и извршила самоубиство. Скуп драматичних околности довео је до реакција њој ближњих лица.

Након што је затекла сестру са повредама на глави, друготужена ДД је упутила првотужиоцу неколико порука са тешким увредама. Таква су била њена обраћања од ... године, ... године и ... године. Дана ... године путем друштвене мреже упутила је на профил млт. ББ поруку „гњидо смрдљива“, упућену уствари првотужиоцу АА, држећи да се он користио профилем свог сина ББ. У кратком времену након смрти сестре ЋЋ, друготужена ДД је упутила првотужиоцу претње са непознатог фиксног телефонског броја и рекла му да ће горети у паклу, да јој је убио сестру и извређала га је другим ружним речима. Након овог периода, не дужег од месец дана, није било њених даљих обраћања првотужиоцу.

Првотужена ГГ није испољила насилничко понашање према тужиоцима. Напротив, након смрти ћерке пок. ЋЋ ... године првотужена ГГ послала је дана ... године поруку првотужиоцу АА са питањем „да ли би ВВ дошла код баке да се мало поигра“, мислећи на своју унуку, на шта је првотужилац одговорио да их остави на миру. Свог унука млт. ББ, првотужена ГГ је видела на дан сахране ћерке, али он није хтео да јој се јави, након тога није му слала поруке, нити га звала телефоном, као ни на било који други начин ступала у контакт са њим, као ни са млт. ВВ.

Лоши односи између тужених и првотужиоца АА егзистирају од раније, и то због имовинских питања. Донекле су били побољшани у месецима пре смрти ЋЋ, тако да су се мајка и ћерка међусобно посећивале и ... године заједно са децом одлазили на По изласку из болнице ЋЋ је уточиште пружала њена мајка. Она се претходно ангажовала на пружању помоћи ЋЋ породици, па тако једном приликом ... године када је од стране првотужиоца упућена у ћеркин породични дом где је ћерку затекла у алкохолисаном стању. Револтирана затеченим реаговала је агресивно према ћерци, гневна у суочавању са ситуацијом да је њена ћерка у присуству млт. деце подлегла алкохолисању. Првотужена се у наведеној ситуацији нашла управо по упућеном првотужиоца ком се син обратио за помоћ. Поступање првотужене у датим околностима представљало је ситуациону реакцију, осуде и примене силе према њеној алкохолисаној ћерци. Оно није било усмерено на унуке, у чијем се интересу одазвала позиву, управо ради заштите њихових интереса. Такво поступање се не квалификује насиљем према унуцима.

Узнемиравањем се не сматра акт када је за рођендан млт. ББ дана ... године, друготужена ДД преко „viber“-а њему упутила честитку у виду видео клипа са песмом њеног детета, а првотужена ГГ му послала телеграм.

Код изнетог стања ствари, првостепени суд је оценио да нема основа за изрицање тражених мера заштите од насиља у породици у односу на првотужену ГГ, јер она није вршила насиље према тужиоцима. Овај суд прихвата становиште првостепеног суда о неоснованости тужбеног захтева према првотуженој ГГ.

Према првотуженој изречена је мера забране предвиђена чл. 197 ст. 2 тач. 6 Породичног закона. Насупрот оцене првостепеног суда, према схватању овог суда, поступање друготужене у периоду драматичних породичних дешавања нема карактеристику насиља у породицу које би се имало превенирати. То у виду имајући утврђене чињенице о порукама које је друготужене ДД упућивала зету АА, након пријема њене телесно повређене сестре у болницу па до кратко иза њене трагичне смрти, све у периоду који није био дужи од месец дана и приписати се може ситуационој реакцији друготужене у околностима своје несумњиво наглашено трпљене патње због сестриног стања и покушаја суицида, а затим суицида, те с обзиром да су њена увредљива и прекорна обраћања првотужиоцу убрзо престала, односно да се у даљем нису јављали атаци на спокојство тужиоца. Стога, овај суд не прихвата оцену првостепеног суда и надлежног органа старатељства о сврсисходности одређивања мере породичноправне заштите тужиоцу АА. Рецидива непримереног понашања друготужене нема и зато нема потребе да се оно превенира. Са тог разлога није прихватљиво мишљење органа старатељства о сврсисходности мере забране која је одређена првостепеном пресудом. Конкретно, тај орган је, поступајући по захтеву суда, са задатком да се утврди сврсисходност изрицања мера заштите од насиља у породици, доставио извештај стручног тима од 19.02.2016. године у којем је навео да је сврсисходно одређивање мера заштите првотужиоцу АА забраном вређања и сваког другог дрског и злонамерног понашања од стране друготужене ДД у сврху спречавања рецидива непримереног понашања, док мере забране приближавања тужених деци су процењени несврсисходним и неоснованим обзиром да тужене нису млт. тужиоце ни на који начин узнемиравале. Центар за социјални рад је у свом допунском извештају од 05.04.2016. године навео да остаје при свом налазу од 19.02.2016. године. У складу са мишљењем органа старатељства, првостепени суд је одредио меру заштите од насиља у породици према друготуженој забраном узнемиравања, сваког другог дрског, безобзирног и злонамерног понашања према првотужиоцу АА, а за млт. ВВ и млт. ББ стао на становиште да нема основа за одређивање мера заштите, како у односу на друготужену ДД, тако и у односу на првотужену ГГ.

Сврха мера породичноправне заштите од насиља у породици је превенција, а не санкционисање. Зато се у сваком поступку за заштиту од насиља у породици испитује се да ли је и како испољено понашање са елементима насиља, о чему се оцене износе коришћењем објективних мерила и субјективних показатеља, узимањем у обзир свих специфичних, објективних и субјективних околности конкретног случаја, све у циљу свестраног сагледавања да ли постоји потреба да се одреде мере заштите.

Како првостепени суд утврђује, односи првотужиоца и тужених нарушени су били још за живота ЂЂ са тужиоцем, а додатно су погоршани након што је ЂЂ после конфликта са првотужиоцем завршила у болници због задобијених повреда и намерног самогровања предозирањем таблетама, те потом извршеног суицида. У таквим специфичним околностима, дошло је до међусобног оптуживања, тражења евентуалне кривице и пребацивања одговорности за трагичан догађај, између тужених с једне стране и првотужиоца са друге стране. Из свега следи да су лоши односи кулминирали у ситуацији разумљиво праћеној наглашеном напетости и афективним понашањем. Имајући у виду да инцидентно понашање друготужене није трајало дуже од месец дана у опхођењу према првотужиоцу и да код њега није изазвало страх, као и да је убрзо

престало, нема основа за оцену да је потребно тужиоца заштити мером породичноправне заштите. Стога је првостепена пресуда преиначена у делу у којем је усвојен тужбени захтев првотужиоца.

У погледу првотужене ГГ, правилно је налажење првостепеног суда да нема основа да се изрекну заштитне мере од насиља у породици. Да би се радило о насиљу у породици, мора постојати јасна граница између жртве и насилника, при чему је жртва насиља, подређен и немоћан у односу на члана породице који вољно-дрским, безобзирним и злонамерним понашањем угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство другог члана породице (жртве). Такође, да би се радило о насиљу оваква врста понашања и угрожавања мора бити у континуитету, јер изоловани инциденти не представљају насиље у породици у смислу законске регулативе Породичног закона. Следом наведеном, из чињеничног утврђења произилази да се не може говорити о безобзирном и злонамерном понашању првотужене којим угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство првотужиоца, у прилог чему говори и чињеница да ни упозорење првотужене ГГ да првотужилац не долази на сахрану јер спрема секиру за њега, није изазвало код њега страх. Насиљем се не квалификује околност да родитељ када сахрањује своје дете, поручи непожељном лицу да на сахрану не дође, па све и када то учини на груб и претећи начин, у стању свог најјачег душевног бола.

Правилном се показала одлука првостепеног суда када је одбио тражене мере заштите од насиља у породици за млт. тужиоце ВВ и млт. ББ, будући да у току поступка није доказано да су тужене на било који начин вршиле било који вид насиља у односу на њих, у ком правцу нису могли као основани бити прихваћени жалбени наводи тужилаца. Како правилно закључује првостепени суд понашање првотужене према пок. ЂЂ не може се окарактерисати као насиље над млт. тужиоцима, будући да је она као мајка афективно и заштитнички реаговала када је видела да јој је ћерка под знатним утицајем алкохола, покушавајући да са њом комуницира. Суд је у току поступка недвосмислено утврдио да су поруке које је тужена путем друштвене мреже упутила на налог млт. ББ биле заправо упућене првотужиоцу, а сусрети тужених на улици са млт. ББ се никако не могу схватити као прогањање. Био је то у суштини покушај да се непосредно успостави контакт са дететом каква доликује блиским сродничким односима, због чега су уосталом тужене и иницирале поступак пред судом да би се уредило њихово виђање са децом умрле ћерке односно сестре.

Неосновано се наводима жалбе тужилаца истиче да је у првостепеном поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка, јер суд није прихватио, иако је постојао такав доказни предлог, да саслуша млт. друготужиоца ББ, старости ... година, те сведока ЕЕ, и да је због тога чињенично стање остало погрешно и непотпуно утврђено. Суд у парничном поступку изводи доказе које сматра битним за доношење одлуке, односно одбија доказне предлоге које не сматра битним за доношење одлуке, у смислу одредби члана 308 ст. 3 и 5 ЗПП-а. Без обзира на то што се у конкретном случају ради о спору који подлеже истражном начелу, суд није дужан да уважи сваки доказни предлог. У конкретном случају, није било неопходно саслушати млт. друготужиоца нити сведока ЕЕ, имајући у виду да се из доказа који су изведени није указала потреба за њиховим саслушањем ради правилног и потпуног утврђивања чињеничног стања, те првостепени суд није учинио битну повреду одредаба парничног поступка на коју жалба неосновано указује.

Насупрот жалбеним наводима тужилаца, извештај Центра за социјални рад је прибављен по тражењу суда, а сачињен је од стране психолога и социјалног радника

тог центра, као компетентних лица, обухвата све потребне податке до којих је стручни тим општом дијагностичком проценом дошао и стручно мишљење тог органа старатељства. Првостепени суд је у смислу одредбе чл. 226 ст. 2 ЗПП на рочишту 15.06.2016. године одбио предлог тужилаца да се одложи рочиште и одреди прекид поступка до одлуке Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања о притужби коју су тужиоци поднели на рад Центра за социјални рад у Новом Саду, а поводом рада у овом предмет. Резултат целокупног доказног поступка представља подобну и релевантну подлогу за доношење одлуке о тужбеном захтеву. При том суд исправно поступа кад налази да нису испуњени услови за прекид поступка. Посебно у виду имајући да су чињенице од којих зависи одлука утврђене на основу већ изведених доказа, а да сходно овлашћењу из члана 8 ЗПП, чињенице које су изнете у налазу и мишљењу Центра за социјални рад као и мишљење тог органа у крајњем не обавезују суд у погледу одлуке о тужбеном захтеву.

Ожалбена пресуда преиначена је и у делу одлуке о трошковима поступка. Одредба члана 207. Породичног закона прописује да о накнади трошкова поступка у вези са породичним односима суд одлучује по слободној оцени, водећи рачуна о разлозима правичности. Управо са разлога правичности, у виду имајући околности под којима је дошло до покретања и вођења овог поступка између лица повезаних сродничким односима, погођених заједничком несрећом и реакцијом на тешка породична дешавања, у конкретном случају оправдано је да свака странка сноси своје трошкове поступка, како првостепеног, тако и жалбеног.

Из изнетих разлога, првостепена пресуда је делимично потврђена на основу одредбе члана 390 ЗПП и делимично преиначена применом одредаба члана 394 тачка 4 ЗПП и о жалбеним трошковима одлучено на основу чл. 165 ЗПП.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА

Јелица Бојанић Керкез, с.р.

Зто: